

M0373. BA1-RA1: Llenguatges de marques – XML

INSTITUT PÚBLIC DE SABADELL

Marc Albareda

Eloi Vazquez

INDEX

- En aquest PPT veurem:
  - Que és un llenguatge de Marques
  - Tipus de llenguatges de Marques
  - Introducció a la codificació de caràcters
  - Introducció XML

LLENGUATGE DE MARQUES

- Què és un llenguatge de Marques?
  - És una manera de codificar un document de text de manera que per mitjà de les marques (l'equivalent de les metadades dels fitxers binaris) s'hi incorpora informació relativa a com s'ha de representar el text, sobre quina estructura tenen les dades que conté, etc.
  - Combina dades i etiquetes que les marquen i que contenen informació addicional sobre l'estructura del text o la seva presentació.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Tipus de llenguatges de marques:
  - Llenguatges procedimentals (donar instruccions) i de presentació (definir format):
    - Orientats a especificar com s'ha de representar la informació.
    - Ex: HTML, CSS, etc..
  - Llenguatges descriptius o semàntics (Defineix estructura):
    - Orientats a descriure l'estructura de les dades que conté.
    - Ex: JSON, XML, etc...
  - Molts llenguatges combinen les característiques dels diferents tipus.

LLENGUATGE DE MARQUES

- El llenguatge de marques és un dels sistemes per comunicar informació entre aplicacions. En aquesta informació també intervenen:
  - Dades
  - Emmagatzematge de dades

LLENGUATGE DE MARQUES

- Les dades:
  - Són una representació del món real.
    - Per exemple:
      - les dimensions dels objectes que ens envolten
      - la nostra massa,
      - la velocitat del cotxe que acaba de passar
      - decibels del timbre de classe...
      - etc
  - Per sí mateixa no constitueixen informació perquè és en el moment de processar-la quan es genera.
  - Per processar-les cal emmagatzemar-les i un programa.
  - Un cop processades les dades, es poden prendre decisions.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Aspectes destacables de les dades:
  - El destinatari
  - Possibilitat de reutilitzar-les
  - La compartició d'aquestes

LLENGUATGE DE MARQUES

- Destinatari:
  - Generalment els destinataris són:
    - Humans
      - En general tenen un estructura i un format. Per exemple: un títol, negreta, etc.
      - Processem les dades aplicant una intel·ligència que la immensa majoria dels casos, les màquines no tenen. (Excepció: IA)
    - Programes
      - Per poder tractar les dades de manera automàtica, és necessari que el programa pugui interpretar el format. Per exemple: el tipus de dada i el significat.

LLENGUATGE DE MARQUES

- La reutilització de les dades:
  - Per reutilitzar les dades cal generar fitxers que poden ser de marques.
  - Els fitxers s'han de poder guardar a algun lloc.
  - L'error més habitual és generar fitxers per una tasca concreta. Fet que dificulta la reutilització.

LLENGUATGE DE MARQUES

- La compartició de dades:
  - Per poder compartir les dades, cal guardar-les de manera que diferents sistemes les puguin reutilitzar.
    - Per exemple: Altres sistemes operatius, altres màquines, altres programes, etc

LLENGUATGE DE MARQUES

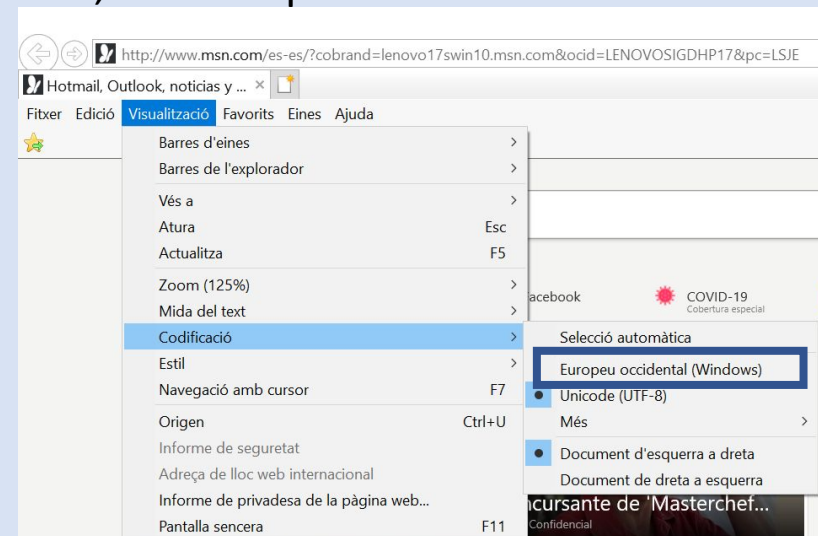
- Compartició d'informació:
  - Avantatges
    - Els sistemes de codificació permeten fàcilment la compartició d'informació.
    - Les dades les poden llegir els éssers humans.
    - Les dades es poden reutilitzar per diversos programes com a editors o navegadors.
  - Desavantatges:
    - Ocupen més espai que les dades binàries.
    - Hi ha múltiples caràcters diferents.
    - No hi ha una estructura clara de dades per tal de tractar les dades.
    - Cada sistema operatiu fa un tractament diferent d'alguns caràcters com per exemple final de línia o salt de línia.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Emmagatzematge de dades:
  - Les dades es poden guardar en 2 formats:
    - Dades binàries:
      - Els avantatges són:
        - Es troben amb el mateix format que utilitza l'ordinador.
        - Estan optimitzades.
        - Els ordinadors les llegeixen més fàcilment.
        - Poden tenir estructura.
        - Es poden afegir metadades
          - Metadades
            - En aquest cas, informació descriptiva sobre el context, característiques, etc, de les pròpies dades.
            - La funció és facilitar la recuperació de les pròpies dades o avaluació, interoperabilitat, preservació o autenticació d'aquestes.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Emmagatzematge de dades:
  - Les dades es poden guardar en 2 formats:
    - Dades de text:
      - Moltes vegades, l'ésser humà és capaç d'interpretar-les.
      - Les dades s'escriuen caràcter a caràcter mitjançant un sistema de codificació.
      - Qualsevol sistema les pot interpretar si coneix el joc de caràcters en què està escrit.
      - Per defecte, en Linux el joc de caràcters és UTF-8, mentre que en Windows és ISO-8559.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Codis de caràcters:
  - El joc de caràcters que serveix de base a la resta és el codi ASCII:

Caracteres ASCII de control		
00	NULL	(carácter nulo)
01	SOH	(inicio encabezado)
02	STX	(inicio texto)
03	ETX	(fin de texto)
04	EOT	(fin transmisión)
05	ENQ	(consulta)
06	ACK	(reconocimiento)
07	BEL	(timbre)
08	BS	(retroceso)
09	HT	(tab horizontal)
10	LF	(nueva línea)
11	VT	(tab vertical)
12	FF	(nueva página)
13	CR	(retorno de carro)

A un caràcter li correspon una codificació binària.

Cada octet (o 7 bits) li correspon un caràcter o símbol de la llengua anglesa.
Problema: com a màxim 128 símbols □ Es creen nous jocs com UTF-8 o ISO-8559 o ASCII estès (8 bits).

És necessari que la codificació sigui el més estàndard possible.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Codi ASCII estès:

Caracteres de control ASCII				Caracteres ASCII imprimibles									ASCII extendido														
DEC	HEX	Simbolo ASCII		DEC	HEX	Simbolo	DEC	HEX	Simbolo	DEC	HEX	Simbolo	DEC	HEX	Simbolo	DEC	HEX	Simbolo	DEC	HEX	Simbolo	DEC	HEX	Simbolo			
00	00h	NULL	(carácter nulo)	32	20h	espacio	64	40h	@	96	60h	`	128	80h	Ç	160	A0h	á	192	C0h	Ł	224	E0h	Ó			
01	01h	SOH	(inicio encabezado)	33	21h	!	65	41h	A	97	61h	a	129	81h	ü	161	A1h	í	193	C1h	ł	225	E1h	ô			
02	02h	STX	(inicio texto)	34	22h	"	66	42h	B	98	62h	b	130	82h	é	162	A2h	ó	194	C2h	Ť	226	E2h	Ô			
03	03h	ETX	(fin de texto)	35	23h	#	67	43h	C	99	63h	c	131	83h	â	163	A3h	û	195	C3h	Ŧ	227	E3h	Ò			
04	04h	EOT	(fin transmisión)	36	24h	\$	68	44h	D	100	64h	d	132	84h	ä	164	A4h	ñ	196	C4h	—	228	E4h	ö			
05	05h	ENQ	(enquiry)	37	25h	%	69	45h	E	101	65h	e	133	85h	à	165	A5h	Ñ	197	C5h	+	229	E5h	Õ			
06	06h	ACK	(acknowledgement)	38	26h	&	70	46h	F	102	66h	f	134	86h	á	166	A6h	ª	198	C6h	ä	230	E6h	µ			
07	07h	BEL	(timbre)	39	27h	'	71	47h	G	103	67h	g	135	87h	ç	167	A7h	º	199	C7h	À	231	E7h	þ			
08	08h	BS	(retroceso)	40	28h	(	72	48h	H	104	68h	h	136	88h	ê	168	A8h	¿	200	C8h	Ä	232	E8h	Û			
09	09h	HT	(tab horizontal)	41	29h	)	73	49h	I	105	69h	i	137	89h	ë	169	A9h	®	201	C9h	Å	233	E9h	Ü			
10	0Ah	LF	(salto de línea)	42	2Ah	*	74	4Ah	J	106	6Ah	j	138	8Ah	è	170	AAh	¬	202	CAh	Œ	234	EAh	Ù			
11	0Bh	VT	(tab vertical)	43	2Bh	+	75	4Bh	K	107	6Bh	k	139	8Bh	ï	171	ABh	½	203	CBh	ƒ	235	EBh	Ú			
12	0Ch	FF	(form feed)	44	2Ch	,	76	4Ch	L	108	6Ch	l	140	8Ch	î	172	ACH	¼	204	CCh	ƒ	236	ECh	Ý			
13	0Dh	CR	(retorno de carro)	45	2Dh	-	77	4Dh	M	109	6Dh	m	141	8Dh	ï	173	ADh	»	205	CDh	≡	237	EDh	Ÿ			
14	0Eh	SO	(shift Out)	46	2Eh	.	78	4Eh	N	110	6Eh	n	142	8Eh	Ā	174	AEnh	«	206	CEh	≡	238	EEh	˙			
15	0Fh	SI	(shift In)	47	2Fh	/	79	4Fh	O	111	6Fh	o	143	8Fh	Ā	175	AFh	»	207	CFh	≡	239	EFh	˙			
16	10h	DLE	(data link escape)	48	30h	0	80	50h	P	112	70h	p	144	90h	É	176	B0h	⋮	208	D0h	≡	240	F0h	±			
17	11h	DC1	(device control 1)	49	31h	1	81	51h	Q	113	71h	q	145	91h	æ	177	B1h	⋮	209	D1h	≡	241	F1h	±			
18	12h	DC2	(device control 2)	50	32h	2	82	52h	R	114	72h	r	146	92h	Æ	178	B2h	⋮	210	D2h	≡	242	F2h	ˉ			
19	13h	DC3	(device control 3)	51	33h	3	83	53h	S	115	73h	s	147	93h	ø	179	B3h	⋮	211	D3h	≡	243	F3h	¼			
20	14h	DC4	(device control 4)	52	34h	4	84	54h	T	116	74h	t	148	94h	ò	180	B4h	⋮	212	D4h	≡	244	F4h	¶			
21	15h	NAK	(negative acknowle.)	53	35h	5	85	55h	U	117	75h	u	149	95h	ó	181	B5h	⋮	213	D5h	≡	245	F5h	§			
22	16h	SYN	(synchronous idle)	54	36h	6	86	56h	V	118	76h	v	150	96h	û	182	B6h	⋮	214	D6h	≡	246	F6h	÷			
23	17h	ETB	(end of trans. block)	55	37h	7	87	57h	W	119	77h	w	151	97h	ù	183	B7h	Ā	215	D7h	≡	247	F7h	ˆ			
24	18h	CAN	(cancel)	56	38h	8	88	58h	X	120	78h	x	152	98h	ÿ	184	B8h	©	216	D8h	≡	248	F8h	ˆ			
25	19h	EM	(end of medium)	57	39h	9	89	59h	Y	121	79h	y	153	99h	Ů	185	B9h	Ā	217	D9h	≡	249	F9h	ˆ			
26	1Ah	SUB	(substitute)	58	3Ah	:	90	5Ah	Z	122	7Ah	z	154	9Ah	Ů	186	BAh	Ā	218	DAh	≡	250	FAh	ˆ			
27	1Bh	ESC	(escape)	59	3Bh	;	91	5Bh	[	123	7Bh	{	155	9Bh	ø	187	BBh	Ā	219	DBh	≡	251	FBh	ˆ			
28	1Ch	FS	(file separator)	60	3Ch	<	92	5Ch	\	124	7Ch		156	9Ch	£	188	BCh	Ā	220	DCh	≡	252	FCh	ˆ			
29	1Dh	GS	(group separator)	61	3Dh	=	93	5Dh	]	125	7Dh	}	157	9Dh	Ø	189	BDh	Ā	221	DDh	≡	253	FDh	ˆ			
30	1Eh	RS	(record separator)	62	3Eh	>	94	5Eh	^	126	7Eh	~	158	9Eh	x	190	BEh	Ā	222	DEh	≡	254	FEh	ˆ			
31	1Fh	US	(unit separator)	63	3Fh	?	95	5Fh	_				159	9Fh	f	191	BFh	Ā	223	DFh	≡	255	FFh	ˆ			
127	20h	DEL	(delete)																								

elCodigoASCII.com.ar

elCodigoASCII.com.ar

LLENGUATGE DE MARQUES

- Codi ASCII estès:
  - Hi ha diverses varietats d'ASCII especialitzades en una llengua en concret:
    - ISO 8859-1 □ Europa Oest
    - ISO 8859-2 □ Europa Central i Est
    - ISO 8859-3 □ Esperanto
    - ...
    - ISO 8859-10 □ Àrea nòrdica
    - ...
    - ISO 8859-15 □ Caràcters especials

LLENGUATGE DE MARQUES

- Codi ASCII estès:
  - Inconvenients:
    - Únicament es va generar per idiomes que utilitzen l'alfabet llatí.
    - Cada idioma afegeix els seus caràcters particulars a l'ASCII expandit.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Unicode:
  - És una alternativa al codi ASCII estès.
  - Serveix per a totes les llengües.
  - Permet afegir codis llatins.
  - Per cada símbol hi ha un identificador únic.
  - 3 formes de definició bàsica:
    - UTF-8 (UTF ☐ Unicode Transformation Format)
    - UTF-16
    - UTF-32
  - Unicode utilitza caràcters de 8, 16 o 32 bits en funció de la representació específica ☐ documents Unicode solen requerir fins al doble d'espai en disc que els documents ASCII o Latin-1 (ISO-8559-1).
  - Els primers 256 són iguals que Latin-1.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Per a que els programes puguin tractar les dades □ s'han d'estructurar.
  - Exemples per estructurar dades:
    - Generar a un fitxer les dades en format CSV.
    - Generar fitxers de marques.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Fitxers de Marques:
  - Són fitxers emmagatzemats amb algun codi de caràcters estàndard (UTF-8, ASCII, etc).
  - Es podem tractar amb editors.
  - Es poden afegir metadades.
  - Defineixen l'estructura de les dades.

LLENGUATGE DE MARQUES

- Marques:
  - Són un conjunt de codis que s'incorporen als documents electrònics per determinar-ne el format, la manera com s'han d'imprimir, l'estructura de les dades, etc.
  - Són anotacions que s'incorporen a les dades però que no en formen part.
  - A més, han de ser distingibles del text normal.
  - Exemple:

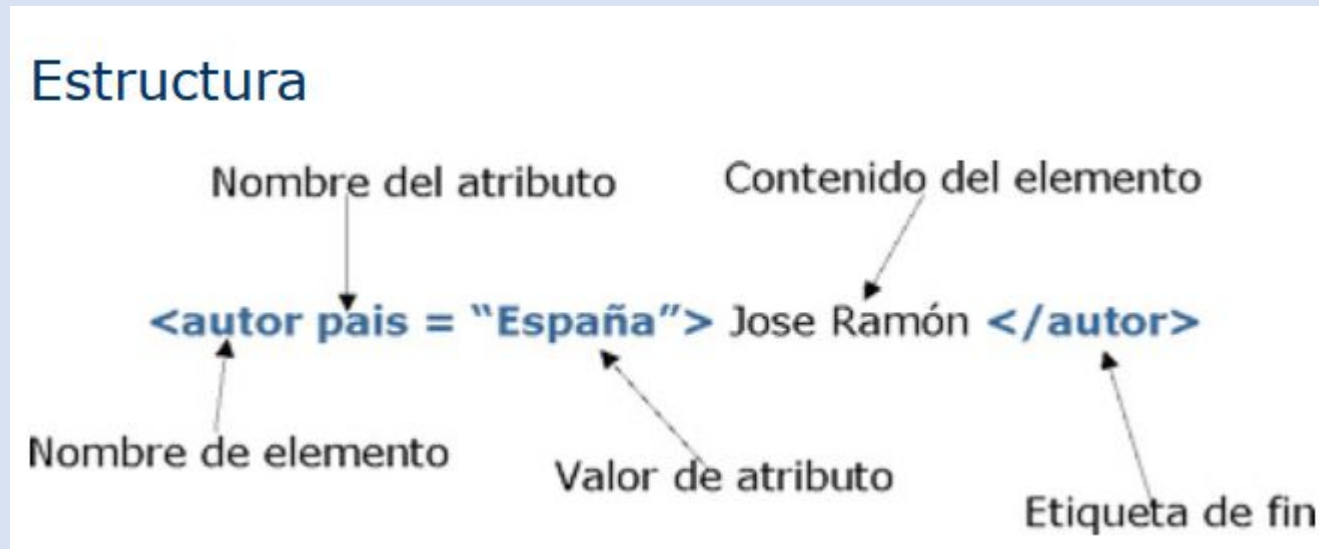
```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<response>
  <row>
    <row_id="row-78q9_hsqr.nj23" _uuid="00000000-0000-0000-4705-26D44C26AE32" _position="0" _address=
    "https://analisi.transparenciacatalunya.cat/resource/zzzz-zzzz/row-78q9_hsqr.nj23">
      <n_m_registre>77</n_m_registre>
      <nom_entitat>APA CN MIXTO LES TERMES</nom_entitat>
      <adre_a>Illa Bella, s/n</adre_a>
      <cp>08202</cp>
      <municipi>Sabadell</municipi>
      <comarca>Vallès Occidental</comarca>
      <tel_fon_fax>
        <tel_fon_fax>93-7106594</tel_fon_fax>
      </tel_fon_fax>
      <tipus_entitat>AMPA</tipus_entitat>
      <modalitats>
        <modalitat>Basquetbol</modalitat>
      </modalitats>
    </row>
```

LLENGUATGE DE MARQUES

- Característiques del llenguatge de marques:
  - Que es basen en el text pla.
    - Els caràcters del text poden estar codificats en diferents codis de caràcters: ASCII, ISO-8859-1, UTF-8, etc.
  - Que permeten fer servir metadades.
    - Donen informació de les dades contingudes.
  - Que són fàcils d'interpretar i processar.
    - Permeten automatitzar processos pel tractament de les dades del fitxer de marques.
  - Que són fàcils de crear i prou flexibles per representar dades molt diverses.
    - Permeten crear text, imatges, pàgines web, fórmules matemàtiques, etc.

XML

- XML (eXtensible Markup Language/llenguatge d'etiqueta extensible):
  - És un llenguatge estàndard, una recomanació del World Wide Web Consortium (W3C, www.w3.org/TR/REC-xml)
  - Les etiquetes són l'element essencial. El funcionament de les etiquetes és el següent:

XML

- XML:
  - Permet separar el contingut de la manera de com serà representat.
  - Sempre una etiqueta s'ha de tancar.
  - Hi ha 2 tipus d'etiquetes:
    - Les etiquetes d'obertura
    - Les etiquetes de tancament
  - Es recomana triar els noms de les etiquetes de manera que puguin ser interpretades per qui les llegirà independentment de si les processa una persona o programa.

XML

- XML:
  - Alguns caràcters donen problemes a les etiquetes però es poden substituir:

Símbol	Substitució
<	&lt;
>	&gt;
"	&quot;
'	&apos;
&	&amp;

XML

- XML:
  - CDATA:
    - Serveix per afegir un element HTML o codi, un element de marques no ben formatejat o grans fragments de codi.

```
<![CDATA[  
    characters with markup  
]]>
```

XML

- XML:
  - Atributs:
    - És la manera d'afegir contingut al fitxer XML.
    - Només s'especifiquen a l'etiqueta d'obertura.
    - Tots els valors dels atributs han d'estar envoltats de cometes.

XML

- XML:
  - Regles per definir un nom vàlid a les etiquetes:
    - Els noms han de començar per una lletra de l'alfabet, el caràcter de subratllat (_) o un guió (-). També s'accepta el caràcter de dos punts (:), però està reservat.
    - Els caràcters en majúscules són diferents dels caràcters en minúscules.
    - No hi pot haver espais enmig del nom.
    - No poden començar per la paraula XML tant si qualsevol de les lletres està en majúscules o en minúscules. Aquestes paraules es reserven per a estandarditzacions futures.

XML

- XML:
  - Exemples de posar noms:

Etiquetes correctes	Etiquetes incorrectes
<code><correu1/></code>	<code><1Correu/></code>
<code><correu-electronic/></code>	<code><correu electronic/></code>
<code><element /></code>	<code>< element/></code>
<code><_Carai/></code>	<code><%descompte/></code>
<code><svg:rectangle /></code>	<code><xml-rectangle/></code>

XML

- XML:
  - Verificació del format d'un document XML:
    - Comprovar si un document XML està ben formatejat, és comprovar que no s'incompleixen cap de les regles de definició d'XML.
    - Les regles són:
      - Només hi pot haver un element arrel.
        - Element arrel □ És l'etiqueta que surt al primer lloc.
      - Totes les etiquetes que s'obren s'han de tancar.
      - Les etiquetes han d'estar imbricades correctament. (Exemple següent pestanya)
        - No es pot tancar una etiqueta si encara hi ha una etiqueta que forma part del contingut que no ha estat tancada. Per facilitar aquesta regla es recomana sagnar el document.
      - Els noms de les etiquetes han de ser correctes.
      - Els valors dels atributs han d'estar entre cometes.

XML

- XML:
  - Exemple de document signat:

```
<institut>  
  <classe>  
    <alumne>Pere</alumne>  
    <alumne>Joan</alumne>  
  </institut>  
</classe>
```

XML

- XML:

- La forma d'estructurar el document és mitjançant una jerarquia format per nodes.

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" ?>
```

```
<classe>
```

```
  <professor>
```

```
    <nom>Marcel</nom>
```

```
    <cognom>Puig</cognom>
```

```
  </professor>
```

```
  <alumnes>
```

```
    <alumne>
```

```
      <nom>Filomeno</nom>
```

```
      <cognom>Garcia</cognom>
```

```
    </alumne>
```

```
    <alumne>
```

```
      <nom>Frederic</nom>
```

```
      <cognom>Pi</cognom>
```

```
    </alumne>
```

```
    <alumne>
```

```
      <nom>Manel</nom>
```

```
      <cognom>Puigdevall</cognom>
```

```
      <delegat/>
```

```
    </alumne>
```

```
  </alumnes>
```

```
</classe>
```

Element arrel anomenat <classe>.

Com a contingut hi ha 2 elements. Professor i alumnes. És a dir, classe té 2 fills, Professor i alumnes.

El primer node és professor que té 2 fills, nom i cognoms.

XML

- XML:
- Editor:

The screenshot shows the XML Copy Editor interface with the file 'Entitats_Esportives.xml' open. The menu bar includes 'Arxiu', 'Edita', 'Visualitza', 'Insereix', 'XML', 'Eines', and 'Ajuda'. The toolbar contains icons for file operations and validation. The XML document is displayed with line numbers 1 through 19. The root element is 'response', which contains a 'row' element. The 'row' element has attributes 'id', 'uuid', 'position', and 'address'. The 'address' attribute value is a URL. The 'row' element contains several child elements: 'n_m_registre', 'nom_entitat', 'adre_a', 'cp', 'municipi', 'comarca', 'tel_fon_faxs', 'tipus_entitat', and 'modalitats'.

```
1 <?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
2 <response>
3   <row>
4     <row_id="row-78q9_hsqr.nj23" uuid="00000000-0000-0000-4705-26D44C26AE32" position="0" address=
5       "https://analisi.transparenciacatalunya.cat/resource/zzzz-zzzz/row-78q9_hsqr.nj23">
6       <n_m_registre>77</n_m_registre>
7       <nom_entitat>APA CN MIXTO LES TERMES</nom_entitat>
8       <adre_a>Illa Bella, s/n</adre_a>
9       <cp>08202</cp>
10      <municipi>Sabadell</municipi>
11      <comarca>Vallès Occidental</comarca>
12      <tel_fon_faxs>
13      <tel_fon_fax>93-7106594</tel_fon_fax>
14      </tel_fon_faxs>
15      <tipus_entitat>AMPA</tipus_entitat>
16      <modalitats>
17      <modalitat>Basquetbol</modalitat>
18      </modalitats>
19    </row>
20    <row_id="row-esif-dvnx~39hx" uuid="00000000-0000-0000-8922-8F9752B04BC2" position="0" address=
```